

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Moartea secretarului metropolitan din Sibiu

Sibiu, 1 Octombrie. — Eri a murit aci, Leontin Simionescu, fost sub-prefect al comitatului Caraș-Severin, și apoi secretar mitropolitan.

Lupte contra sârbilor și muntenegrinilor

Budapesta, 2 Oct. — Comunicatul lui Höfer de azi anunță noui lupte pe frontul sârbesc și muntenegrean. La Sava, la gura râului Columbara, artileria noastră a deschis focul contra lucrărilor de întărire sârbești.

La Gorazda trupele noastre au alungat detașamente muntenegre. La Trebinje, detașamentele noastre au pătruns pe teritoriu muntenegrean și au distrus depozitele militare muntenegrene.

Ententa vrea să ocupe Macedonia înaintea Bulgariei

Sofia, 2 Octombrie. — După părerile cercurilor autorizate, ultimele propuneri făcute Bulgariei de reprezentanții împătritei înțelegeri, urmăresc scopul de a opri armatele bulgare să ocupe Ma-

cedonia, astfel ca Ententa să câștige timp ca să ocupe ea înaintea Bulgariei acest ținut, dacă guvernul bulgar nu va revoca ordinul de mobilizare.

Noui evenimente politice din România

București, 2 Octombrie. — Parlamentarii cari voiesc războiul României alături de Ententa, s'a întrunit iară la hotelul Bulevard. D. dr. Istrati a expus rezultatul demersului pe care comisiunea aleasă l'a făcut pe lângă d. Brătianu. D. dr. Istrati spune că consideră răspunsul primului ministru ca nesatisfăcător. Prof. dr. Toma Ionescu luând cuvântul, cere ca gruparea intervenționistilor să nu se mai adreseze guvernului, ci să treacă peste capul guvernului, și să se adreseze Regelui, care poate schimba guvernele, pentru a-i cere măsuri de mobilizare.

D. Take Ionescu a declarat: Am cerut d-lui Brătianu să mobilizeze. D-sa a răspuns că nu crede că e momentul. De aci conflict. Vom face de aceea apel la țară, și vom organiza o acțiune po-

litică specială.

După ce au mai vorbit d-ții I. Grădișteanu, Bucur Spirescu, G. Dobrescu, a luat cuvântul d. N. Filipescu a spus: După ce-am adresat guvernului și n'am fost satisfăcuți, nu ne rămâne decât să ne adresăm țării și să începem o agitație puternică.

— Ziarele guvernului român, ocupându-se de aceasta nouă acțiune a grupării războinice, declară că nu va mai tolera politica de subminare primejdioasă a d-lor Take Ionescu și N. Filipescu.

»Aceștia convingându-se de falimentul politicii lor, atacă acum pe rege și au pornit contra guvernului o campanie de calomnii, pentru a provoca o și mai mare turburare în țară.

„Frankfurter Zeitung” despre Take Ionescu

Frankfurt, 2 Oct. — »Frankfurter Zeitung» publică un articol prim intitulat »Take Ionescu» și se ocupă de bărbatul politic român, cu prilejul scrisorii ce a adresat-o acesta deputatului italian Colojanu, în care își exprimă disprețul și groaza lui față de »brigandajul Germaniei», după care face următoarele observații: Când »Neue Freie Presse» s'a referit la articolele trecute ale d-lui Take Ionescu, în care arăta că România ar fi perdită, dacă n'ar respinge Panславismul, și că într'un viitor conflict între germanism și slavism, România ar trebui să se alătore de Germa-

nia, — presa d-lui Take Ionescu a spus că așa a gândit acum 24 de ani.

Dar și înainte de război, acum trei ani, Take Ionescu era convins că cel mai mare dușman al României e Rusia, — dovada e și dedicația făcută la 1912 de d-sa secretarului de stat Kiderlen-Wächter, care dedicație sună ca o confesiune politică. Ce să crezi despre un om politic care acum trei ani deborda de admirație pentru Germania, iar acum deodată afirmă că biruința Germaniei ar însemna moartea României?

DIN ROMÂNIA

Destăinuirile fostului ministru D. Nenițescu

La întrunirea partidului conservator, gruparea Marghiloman, fostul ministru de industrie și comerț, d. Dimitrie Nenițescu, ca unul care a luat parte la primul consiliu de Coroană, — a făcut următoarele destăinuiri despre părerile manifestate de diferiți factori politici la acest important sfat care a hotărât atitudinea României în actualul război:

»Anul trecut a avut loc un consiliu de Coroană, o consultare a Coroanei, cerută de guvern, cum spune d. Take Ionescu. Pentru a-i înțelege hotărârea luată e bine să știm ce se vorbea.

D. Take Ionescu nu a avut o părere proprie. D-sa a admis în totul opinia d-lui Marghiloman zicând: »sunt de părerea așa de bine formulată și exprimată de d. Marghiloman.»

D. Brătianu a spus: trebuie să mergem cu puterile centrale, dați-ne voe, Sire, să pregătim opinia publică în acest scop.

D. Costinescu a adăugat: un lucru rămâne pe deplin și în unanimitate dobândit că este o imposibilitate morală de a merge cu Rusia.

Cum a fost pregătită opinia publică?

Nu voi arăta azi în ce mod a fost pregătită de d. Brătianu. Înțelegeți prea bine acest scrupul patriotic (ovații).

Voi vorbi de modul cum d. Costinescu a tradus în fapt »imposibilitatea» morală.

Slăbiciunea generației noastre e că nu crede în principii (aplauze).

La ce rezultate ne-a dus d. Costinescu?

Am ajuns cu o circulație de bilete de bancă de 740 milioane într'un an când n'am vândut două recolte și am ajuns cu o datorie flotantă de 500 de milioane mărturisită și de 900 de milioane în realitate.

Iar pentru a traduce în fapte imposibilitatea morală a d-lui Costinescu ca România să meargă alături de Rusia, a împiedicat exportul de cereale în Germania. Eu nu urăsc Rusia. Nu pot concepe ura colectivă de aceia nu cred pe d. Take Ionescu când zice că urăște pe unguri.

Vorbind de acțiunea militară a Germaniei fostul ministru de industrie spune că din ziua întâia a izbucnirii acestui mare război s'a exprimat în comitetul partidului că Germania va învinge. Pentru ce?

Pentru că a avut o pregătire constantă — și nu o pregătire militară ci pregătirea morală, industrială, comercială, universitară căci nu veți

găsi în toată Germania, — un profesor care să spue ușurințele ce s'au spus la noi.

Când am auzit că Rusia va pune 12 milioane de soldați în picioare, am zis: e cu neputință căci îi lipsesc cei 240.000 de ofițeri pe cari nu-i va avea decât peste un veac (apl.)

A ceré intrarea azi a României în acțiune — cum o fac acționistii dela Bulevard — e act de inconștientă (ovații).

Nimeni nu suspectează Elveția, toți suspectează România, care a speculat politica economică. Este însă timpul ca această greșală să se îndrepte.

Vrem să luăm nu din dorul de a cuceri ci din

aplicarea sfintului principiu al naționalităților. O singură putere mare din Europa are interesul existenței noastre.

Dacă Moldova n'a fost înghițită toată la 1812 e protestarea Prusiei.

Dacă Dunărea o avem toată grație Germaniei. Iar dezvoltarea noastră economică în mare parte se datorește ei.

Din această constatare și din interesul pe care-l avea și Germania de noi, România, guvernul român trebuie cu abilitate să dobândească cât mai mult pentru țara noastră (ovații ne-stârșite acoperă ultimele cuvinte ale fostului ministru de industrie.)

la asaltul lor asupra satului Loos. Când au pornit englezii la atac, s'a revărsat un torent de plumb din mitraliezele germane răsate în toate părțile, pe terestre, pe dealuri, în tranșee, pe arbori. Mai multe batalioane engleze au fost nimicite, mulți ofițeri au căzut. S'a încins o încăierare strașnică, corp la corp în interiorul caselor și pivnițelor.

Armata prințului moștenitor al Germaniei înaintează mereu în Argonne.

Raportul german dela 1 Octombrie relatează următoarele despre noule lupte pe frontul apusan:

Monitoare dușmane au bombardat fără efect împrejurimile localităților belgiene, Lombartzide și Midelkerke. Un nou atac n'au mai încercat eri englezii. Contra atacurile noastre la nord de Loos — au făcut noi progrese cu toată împotrivirea aprigă a dușmanului. Au căzut în mânele noastre câți-va prizonieri, 2 mitralieze și un asvârlitor de mine.

Încercările francezilor de a câștiga teren la răsărit de Souchez și la nord de Neuville, au eșuat. La Champagne a dat greș un atac dușman la răsărit de Auberive, întreprins cu forțe mari. Tot așa fără de succes au fost toate atacurile franceze în regiunea la nord-vest de Massiges, la cari au luat parte părți de trupe din șapte diviziuni diferite. Numărul prizonierilor ce am făcut până acum la atacurile din Champagne s'a urcat la 104 ofițeri și 7019 soldați. Explozii de mine cu succes întreprinse de noi au stricat pozițiile franceze la Bauquoil. Aeroplane germane au aruncat bombe asupra localității Henin Liepard, omorând 8 cetățeni francezi. Noi n'am avut pierderi.

MERSUL RĂZBOIULUI

Ofensiva anglo-franceză oprită de germani

În Rusia, trupele aliate au făcut progrese la Kormin și Dünaburg. — Încă 2000 prizonieri ruși. — În Franța, Germanii au prins în luptele din urmă 7019 francezi. — Italienii au pierdut grave la Mrzli Vrh. — În jurul mobilizării bulgare și grecești. — Ce face Serbia. — Situația la Dardanele.

Comunicatele rusești relevă succesele anglo-franceze pe frontul apusan și se laudă cu ele, neputând să se laude acum cu succese proprii. Trecând apoi la raportarea luptelor de pe frontul răsăritean, comunicatul rusesc insistă cu deosebire asupra vehemenței atacurilor germane, și din acest comunicat putem afla mai mult decât din comunicatele germane și austro-ungare, despre vigoarea ofensivei trupelor aliate.

Căci iată ce spune cel mai nou raport rusesc:

În regiunea Riga, canonada a devenit în unele locuri mult mai intensă. Germanii întrebuințează și aci proiectilele astixiante. O luptă crâncenă se dă pe tot frontul pe pozițiile Dünaburg, între Dvina și lacul Drisvisti, unde germanii sprijiniți de focul unui uragan de artilerie, au pronunțat atacuri repetate, crâncene, cari toate au fost respinse. Unele tranșee au trecut din mână în mână, în mai multe rânduri. În acea regiune, germanii au reușit întâi să invadeze în tranșeele noastre, dar în urmă au fost scoși prin contra ofensiva noastră. Reculegându-se, germanii se reorganiză din nou în coloane compacte asupra tranșeelelor noastre, dar fiind primiți de focul nostru, s'au dat înapoi. Reculegându-se din nou, germanii atacară încă de două ori în aceeași direcțiune. Focul artileriei a fost aci de o intensitate extremă.

Din rapoartele germane și austro-ungare cu data de 1 Octombrie, reiese respingerea atacurilor rusești în Volinia, la riul Kormin, la nord între Smorgon-Vișniev, și prinderea a încă 2000 ruși.

Iată acum textul rapoartelor oficioase cu data de 1 Octombrie st. n.:

În Galiția de răsărit, nimic deosebit.

La Novo-Alexinieci a eșuat o încercare de atac a rușilor în cursul pregătirii, în focul artileriei noastre. La Ikva și în regiunea triunghiului de cetăți, din Volinia nici o schimbare a situației. La riul Kormin trupele aliate au cîștigat din nou teren. Contra atacuri rusești au fost respinse. Cinci escadroane austro-ungare au luat la un atac al dușmanului, 2 ofițeri și 400 soldați, capturând 1 mitralieză. În cele

două zile de luptă din urmă am prins în această regiune 10 ofițeri și 2400 soldați ruși.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

Armata lui Hindenburg a luat cu asalt o nouă poziție a dușmanului, la vest de Dünaburg, la Gundsens. În luptele la răsărit de Madziol precum și pe frontul între Smorgon și Vișnev am prăbușit atacurile rusești cu grele pierderi pentru dușman. Aci am făcut 1360 prizonieri ruși.

Armata prințului Leopold al Bavariei a respins toate atacurile rusești, făcând prizonieri 6 ofițeri și 494 soldați, capturând și 6 mitralieze.

La armata lui Mackensen situația e neschimbată.

La armata lui Linsingen atacul progresează. În cursul lunii Septembrie prizonierii făcuți la răsărit de trupele germane se ridică la 421 ofițeri, 95.464 soldați, și au capturat 37 tunuri, 298 mitralieze și un aeroplan.

Șeful Statului major.

LUPTLE DIN APUS

— Germanii resping toate atacurile anglo-franceze. — Fac progrese contra atacurile lor la Loos. — La Champagne, numărul prizonierilor francezi trece de 7000. —

Ofensiva anglo-franceză continuă a fi viroasă pe frontul apusean — dar ea nu mai surprinde pe germani, cari dispunând de rezerve suficiente, resping toate încercările de spargere a frontului lor.

»Kölnische Volkszeitung« află că în Champagne, germanii au luptat cu un dușman, care efa de cinci ori mai puternic. Tunurile și mitraliezele germane au secerat formal trupele anglo-franceze. Cu tot muntele de cadavre, francezii aruncă mereu în toc noi rezerve.

Ziarul englez »Daily Chronicle« descrie locul groaznic la care au fost expuse trupele engleze

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Cum decurg luptele pe frontul Isonzo. — Moștenitorul de tron pe câmpul de luptă. — Schimbări în conducerea militară italiană. —

Baronul Kurt von Reden, corespondentul de război al ziarului »Pester Lloyd« pe frontul italian, comunică următorul fapt important:

— Frontul nostru dela Isonzo, la început slab apărat, a devenit tot mai puternic, cu cât atacurile italiene au devenit mai puternice. Azi stăm la Isonzo, mai bine decât ori când, pe când forțele dușmanului s'au risipit în atacuri fără folos. Pe platoul pietros, nerodnic și lipsit de apă dela Comen și Doberdo — energii creatoare a realizat minuni, așa că azi o armată puternică poate viețui în această localitate cam pustie, având tot ce-i trebuie.

În locul corturilor și bărcilor, avem acum acolo case solide de blocuri de pietre și lungi caverne, ferite de foc, bine ventilate, reconstruite cu scânduri și luminate electric. Noi șosele și linii ferate, ușurează circulația trupelor și proviziilor. O deasă rețea de telegraf și telefon servește pentru împlinirea grabnică a ordinelor superioare militare. Trupele austro-ungare au ieșit învingătoare la primele două mari bătălii dela Isonzo, fără a fi fost așa de bine pregătiți ca acum.

Comunicatul lui Höfer dela 1 Octombrie despre noule lupte de pe frontul italian, sună:

Pe frontul tirolez și carintian, au avut loc eri numai lupte de artilerie. Încercarea de înaintare a italienilor spre linia noastră întărită la vest de Bombas — a fost respinsă de bravii noștri tiratori din Salzburg. Eri dimineată, italienii au atacat de trei ori zădărnice, cu forțe puternice, muntele Mrzli-Vrh și panta de sud a acestui munte. Italienii au su-

ferit acolo grele pierderi. Încercările de atac contra unor puncte izolate dela capul de pod Tolmino — au fost respinse ca totdeauna.

Höfer, mareșal locot.

— Cerculă svonul că șeful statului major italian, contele Cadorna se va retrage și va fi înlocuit de generalul Porro, dela care se așteaptă mai mare ispravă.

— Vice-amiralul Camilo Corso, a fost numit ministru de marină a Italiei și a depus jurământul în fața regelui italian, pe frontul de luptă.

LA SUD

Acțiunea de ajutorare a Ententei pentru Serbia

»Gazette de Lausanne« afă din Paris că se va trimite în ajutorul Serbiei, un corp de expediție în Balcani, format din trupe franceze, engleze și italiene. Rusia nu va participa la această expediție, ci își rezervă dreptul că în cazul cel mai grav, să dea anume instrucțiuni flotei rusești dela marea Neagră, iar dacă România va ieși din neutralitate în favoarea Serbiei, Rusia se va înțelege atunci cu România.

Ziarul englez »Daily Express« afă din Berna, că în zilele din urmă rușii au trimis pe Dunăre Serbiei patru vapoare și 16 șlepturi pline cu material de război, tunuri și munițiuni.

Manifestații de simpatie în Bulgaria pentru puterile centrale

Ziarele bulgare anunță, că în fața consulatelor germane și austro-ungare dela Sofia, au avut loc mari demonstrații de simpatie, organizate de studențimea bulgară. Masse mari de studenți, au pornit pe străzile Capitalei bulgare, cu steaguri germane, ungare, austriace și bulgare, intonând imnuri patriotice. În fața consulatelor puterilor centrale au strigat: »Trăiască Germania«, »Trăiască Austro-Ungaria«, iar în fața consulatului sîrb au cântat »Bandiți aliați«. Studențimea a fost aclamată de public.

— Din partea guvernului bulgar se desminte știrea că în Sofia au sosit ofițeri germani cari ar lua conducerea armatei bulgare sau a căilor ferate bulgare. De asemenea se desminte știrea că Bulgaria ar primi dela Germania cât timp ar dura războiul 50 milioane franci pe lună.

— Presa franceză afirmă că limbajul energic al reprezentanților Ententei la Sofia, va fi încredințat guvernului bulgar că numai o demobilizare a armatei, va putea satisface Ententa. Trebuie de pus un termen scurt Bulgariei ori să demobilizeze, ori să rupă raporturile cu împărăția înțelegeră.

Ultimatumul Ententei adresat Bulgariei

Ziarul »Secolo« afă din Atena, că în cercurile diplomatice se afirmă că Ententa pregătește o ultimă notă către Bulgaria, în care guvernul bulgar e provocat să arate motivele mobilizării. Dacă răspunsul va fi nefavorabil, Ententa va rupe raporturile diplomatice cu Bulgaria.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Submarine germane în fața Crimeiei. — Succese anunțate de raportul turcesc. —

Ziarului »Novoie Vremia« îi se telegrafiază din Odessa, că aproape de peninsula Crimeia, la Marea Neagră, au apărut 2 submarine germane.

Cel mai mare a bombardat mai multe fabrici rusești și a scufundat câteva bărci de pescari.

— Raportul oficios turec dela 1 Octombrie anunță că detașamente turcești au surprins forțe dușmane cari au debarcat pe malul Tigrului, și le-a pricinuit serioase pierderi.

La 27 Septembrie s'a încins acolo o luptă, care a durat toată ziua, atacurile engleze au eșuat. Un aeroplan dușman a fost doborât. Am dat foc la 25 vapoare dușmane cu proviant și munițiuni.

La Dardanele, dușmanul a făcut să explodeze o mină la Sedil Bahr. Artileria turec a distrus poziția unei mitralieze dușmane la Anaforta.

Trei Români candidează la mand. de deputat din Năsăud

(Dela corespondentul nostru)

Năsăud, 30 Sept. — La mandatul de deputat din cercul electoral al Năsăudului, devanit vacant în urma morții lui Ioan Ciocan și-au pus candidatura trei români, toți cu program guvernamental. Primul și cu cele mai bune șanse de reușită e Ioan Cheje, director la gimnaziul din Năsăud care e și candidatul oficios. Al doilea e d. dr. Vasile Palone avocat în Bistrița, președintele fondurilor școlastice și de studii a grădiniștilor din Năsăud. Al treilea e d. Ioan Șerban doctor la sedra ortanală, care e sprijinit de notari și alți alegători de pe valea Bărgăului.

Observ că unui dintre acești candidați a fost în timpul războiului acesta încredințat cu controlul ajutorului de stat ce-l capătă femeile și copiii celor plecați pe câmpul de luptă, surere însă că pe când s'abotează și alte femei din neamuri străine au fost împărțite cu ajutorul de stat, bietele românce chiar și cele mai sărace au fost respinse și dacă au îndrăznit să se plângă la dl român, încredințat cu controlul, acela încă le-a respins, cu observarea că: dacă au vre-o văcuță să o vindă la dînsul că poate atunci le va putea ajuta și d-se. Cazurile Someșan Firuca și văduva Maria Turc ambe, foste păstorite în comune rusești și respinse dela ajutorul de stat — sînt destul de doveditoare.

Partidul național român a hotărît că nici la această alegere să nu poată candida.

Correspondent

Știrile zilei

Ne scriu soldații de pe frontul italian cari au vorbit cu moștenitorul de tron

Din Görz-Goriza, primim o prea frumoasă carte ilustrată, semnată de mai mulți bravi ostași români. Ei ne scriu următoarele:

27 Sept. 1915 (Feldp. 109.)

Onorată Redacție!

Moștenitorul de tron, arhiducele Carol Francisc Iosif a inspectat zilele acestea reg. 43 și s'a întretinut și cu soldații români. A vorbit cu noi în limba română. Mai mare dragul era să-l auzi grăind românește: — »De când ești pe câmpul de luptă?« — »Bine te-ai purtat?... Frumos! tare frumos!«

Salutări de pe câmpul de luptă, dela subscrișii: Fruntașii George Marilă, Co-

cora Păun, Nicolae Boloni, George Guga, caporal voluntar Damian Izverniceanu, învățător; sergent Trandafir Iucu, Vi-chentie Talus, caporal Andrei Jafcu, inf. Pavel Cărcota toți din reg. 43 de inf.

Cât de neregulat circulă trenurile în monarhie

La început credeam că numai poșta ce vine din Bănat, vine cu mare întârziere, în urma marelui transport de trupe la sud, în vederea ofensivei contra Serbiei. Dar azi, cercetând mai cu luare aminte mandatele poștale ce ne-au venit din diferite părți ale Ungariei și Austriei — ne-am putut încredința că s'a produs un deranj în circulația trenurilor pe toate liniile, că corespondența și hani sosesc acum cu mare întârziere, chiar cu două săptămâni mai târziu, decât s'ar cuveni.

Spre ilustrare, dăm aci o mică listă a mandavelor poștale, cu indicarea datei când au fost expediate și cari ne-au parvenit de abea azi la 2 Octombrie:

Din Rose (Dalmația) expediat la 15 Sept.

Din Trebinje expediat la 15 Sept.

Din Pola expediat la 15 Sept.

Din Fundul Moldovei (Bucovina) exped. 15 Sept.

Din Vâlcani (com. Torontal) exp. 16 Sept.

Din Fizeș (c. Caraș-Sev.) exp. la 21 Sept.

Din Kapunára expediat la 23 Sept.

Din Mercifalva (c. Timiș) exped. la 26 Sept.

Culmea e că până și din Viena ne-a sosit un mandat poștal, expediat acolo la 15 Sept. și totuși i-a trebuit două săptămâni ca din Capitala Austriei să vie în Capitala Ungariei — drum care de regulă se face în 5 ore.

Nu credem că și ziarul nostru, expediat zilnic cu trenul accelerat, să ajungă cu așa mare întârziere în provincie. Căci după cât știm din Budapesta, expediția poștei se face în mod normal și în momentul de față.

Câți supuși ai statelor dușmane sînt în Ungaria

Oficiul de protecțiune al prizonierilor de război, publică o statistică interesantă: La izbucnirea războiului s'au aflat în Ungaria 16,380 supuși ai statelor dușmane, și anume 7015 sârbi, 5306 italieni, 2496 ruși, 631 englezi, 567 francezi, 291 muntenegreni, 68 belgieni, și 6 japonezi. De atunci, ministrul de interne ungar, a permis întoarcerea în patrie a peste 2028 străini, cari nu s'înt în stare să implinească serviciul militar activ. Acum se află în Ungaria 14,362 supuși ai statelor dușmane, dintre cari numai 5486 persoane sînt internate, iar 8866 stau sub privilegiiere condiționească, și-și pot exercita în voie profesiile lor. Dintre italieni 449 sînt internați iar 4474 sînt liberi, dintre ruși 519 sînt internați și 745 liberi, francezi sînt 51 internați, 458 liberi, englezi sînt 26 internați și 593 liberi.

Originala adunare de învățători români pe frontul de luptă italian, la Doberdo

Despre o prea interesantă și originală adunare de învățători români și maghiari pe frontul de luptă italian, — vorbește ziarul »Néptanító Lapja«. Aceasta adunare s'a ținut la 17 Septembrie pe înălțimea Pecsinka, la 200 pași depărtare de tranșeele italiene. Pentru a se constătui asupra unor chestiuni școlare, s'au intrunit acolo 13 învățători, în cea mai mare parte români și anume: Martin Velescu, Adam Fisteș, Stăne Gerga, Ioan Boita, Ioan Serengeu, Mihail Suru, Petru Jadarin, Dimitrie Zgriban, George Gaspar, Francisc Mihaly, Ion Gazolli și Francisc Födes. Adunarea acestor dascăli în uniformă, s'a deschis prin in-

Ionarea unui cântec războinic, apoi au urmat desbaterile asupra punctelor la ordinea zilei, în vreme ce granatele şuierau deasupra capetelor lor. Invățătorii aceștia au adunat apoi din solda lor suma de 28 coroane pentru văduvele și orfanii invățătorilor.

300 cazuri de otrăvire la personalul de serviciu dintr'un spital budapestan

La Clinicile de nașteri și chirurgie, ale profesorilor dr. Barsony și dr. Gross din Budapesta s-au produs ieri 300 cazuri de otrăvire la personalul de serviciu. Ingrijitorii și ingrijitoarele veneau cu diumețul la medici, să se plingă, că au vărsat, că au dureri de stomach, și că li-l e rău. Medicii au constatat îndată simptomele de otrăvire. Făcându-se o anchetă, s'a stabilit, că în cârnizații furnizați de măcelari pentru alimentația personalului de serviciu s'a aflat baccilul «Paratifus». Se continuă cercetările pentru a se stabili cum au ajuns aceste microbi periculoși în fabricațiunea măcelarilor.

Cât de ieftină e carnea la București

Primăria din București a fixat următoarele prețuri cu cari se vor vinde acolo carnea. Cărnurile de vacă, în detaliu se vor vinde la hale și diferite măcelării: calitatea I. 70 bani cel mult, 1 kgr.; cal. II. 50 bani cel mult 1 kgr., cal. III., 40 bani cel mult kgr. Mușchiul 1.80 bani cel mult kgr. Antrecotu fără șiră (cotletul) cu 1.50 bani kgr.

Cărnurile de porc, fără alegere, se vor vinde cu Lei 1.20 cel mult kgr. Cotletul de porc Lei 1.60. Slămina de porc Lei 1.60 cel mult kgr. Osinza și untura topită Lei 1.80 cel mult kgr. Seul topit Lei 1.20 cel mult kgr.

Făcând comparație cu prețurile din Budapesta, e destul să spunem că prețul cărnii de porc e aici de peste 6 cor., iar slămina și untura 8 cor. kilogramul.

Germanii vor boicota Italia

În »Berliner Tageblatt« fostul secretar de stat, Dernburg, adresează un apel germanilor, în care îndeamnă, ca după încheierea păcii, supușii Germaniei cinci ani de-a-rindul să nu facă călătorii în Italia. Germania a trimis prin fiul ei foarte mulți bani în Italia. Dernburg singur a voitaj de 21 de ori în Italia. Ministrul italian Barzila, a declarat în discursul ce l'a ținut la Neapole, că Germania n'a ajutat cu nimic Italia, ci a inundat Italia cu producția germană. De aceea, germanii, după încheierea păcii, să nu trimeată cinci ani de a-rindul producțiile lor industriale — și vom auzi apoi ce vor spune atunci italienii despre Germania.

Pentru răniții din Turda

a donat d-ra Hortenzia Bucur din Indol 50 cărțile de rugăciuni pentru a fi împărțite de Reuniunea noastră la răniții din Turda.

Dela credincioșii bisericeii or. or. române din Afintș 10 cor. 70 fil.

Dela credincioșii din parochia Ceagz s'a colectat prin d-na preotează Varvara Purșa 4 cor. 40 fil., și 200 ouă dela următorii:

D-na Pursa Varvara preoteasă, Crișan Anică lui Ioan, văd. Bacie Marie lui Ionaș, Budai Maria lui Macavei Sim., văd. Crisnic Todora, Mitrea Lină lui Ionaș, Buta Raveca lui Todor, Mihul Maria lui Vasile, Popa Lodovica lui Ionaș, Crișan Ioan lui Chirilă, Moldovan Marișca lui Ion, Baci Savetă lui Gavrilă, Baci Valeria lui Dinu, Crișan Anică lui Lucacia, Roș Maria lui Ionaș, Crișan Maria lui Aron, Popa Anică lui Ioan popa, Lazar Lodovica lui Ioan, Maier Floare lui Andrei, Tolan Crisnă, Ciogardi Ileana, Popa Veronica lui Sim., Dama Paraschie Magyarosi Mozesne, Iacob Marie lui Iosif, Macavei Ileana lui Vasile, Lazar Lucreție lui Todor, Crișan Maria lui

Andrei, Crișan Marie Motei, Crișan Raveca lui Alex., Mihul Anica Paraschiu, văd. Budai Anică, Michis Victoria lui Iacob.

Reuniunea femeilor române din Turda: preș.: Lucreția Murășianu, secretar: Dr. A. Rațiu.

D. MARGHILOMAN

Întră în acțiune contra războinicilor din România

Citind notele stenografice ale discursului ținut de d-l Al. Marghiloman la inaugurarea noului club conservator, — discurs ce l'am dat în rezumat zilele trecute, — vedem, că șeful grupărei conservatoare moderate, e hotărât să iasă din rezervă, și să-și afirme precis și categoric punctul lui de vedere în politica externă și internă, bazându-se pe o organizație de partid destul de solidă și încheagată, în care figurează numeroși foști miniștri din guvernele conservatoare, deputați, senatori, profesori, generali și mari agricultori. — Iată cum își întemeiază d. Marghiloman politica sa:

»Am așteptat cu o vie nerăbdare ziua în care partidul conservator, cu toate organele lui completate, — și de rândul acesta solid și sănătos reconstituite — să-și poată relua șirul actelor externe ale vieții sale de factor constituțional în țara aceasta. Salut cu mare mulțumire ziua de astăzi. Ea nu a căzut întâmplător; ea a fost aleasă. Astăzi s'a împlinit un an, zi cu zi, de când, punându-mă hotărât de-a curmezișul acțiunii precipitate prin care se încerca prăvălirea țării într'un războiu general, am făcut ca la acel moment partidul conservator să fie un factor preponderant pentru menținerea păcii pentru România. (Aplauze prelungite. Bravo).

Cu ajutorul fruntașilor, cari au rămas strâns uniți împrejurul meu, cu toții am putut da țării noastre — și numai noi am dat-o — un an de pregătire, un an de întărire. Și, de, domnii mei, dacă n'aș avea la activul meu decât acest fapt, încă cred că m'am arătat demn de încrederea, pe care a pus-o partidul conservator în mine când mi-a încredințat direcțiunea lui. (Aplauze îndelung prelungite, bravo).

Cu toții am ferit țara de o mare greșală.

Să nu uitați, că în chestiunile vitale ale uni țări și ale unui neam, să faci o greșală, este de multe ori mai funest, decât să fii lipsit de patriotism. (Apl. prelungite).

Dacă anul acesta n'a fost în ordine interioară ce ar fi trebuit să fie, dacă anul acesta n'a fost pentru economia națională sorginte de înflorire, cum circumstanțele externe i-ar fi permis să fie, vina nu e a noastră.

Trebue să o spunem: în interior, politica guvernului n'a fost, în timp de un an, decât o succesiune de greșeli economice și financiare. (Aplauze puternice).

Făcând critica mea, nici nu vreau să insist asupra unor pete negre, cari dau din nenorocirea acestei politici un colorit foarte defavorabil; însă am dreptul, în numele tuturor, cari produc, să zic guvernului că, dacă această succesiune de greșeli economice ar continua, s'ar pregăti țării, pentru economia ei gene-

rală, un dezastru; pentru creditul ei în străinătate o zdrobire. (Aplauze).

Politica externă a României a fost fixată prin Consiliul de Coroană. Atunci, în conglăsuirea aproape unanimă a tuturor factorilor cu răspundere politică în țară, s'a hotărât o politică asupra căreia partidul conservator astăzi insistă cu mai multă stăruință decât oricând, politica unei expectative fără răpărtinire pentru nici una din părți.

Politica partidului conservator rămâne politica expectativei neutrale, cu toate obligațiunile și cu toate îngrădirile, cari rees din convențiile internaționale pe cari le a iscălit și România și toate statele beligerante. (Aplauze).

Adoptând și afirmând această atitudine, suntem noi sau nu în acord cu opinia publică? Răspund cu multă convicțiune, că suntem în acord cu opinia publică. (Apl. puternice, bravo).

Nu vorbesc, domnii mei, de acea opinie, care este opinia teraselor, cafenelelor elegante ale Bucureștilor. (Aplauze). Nu vorbesc de acea incingere artificială, pe care o alimentează o anumită presă și la spatele căreia se agită toate decepțiunile politice, (Apl. puternice), toate hipertrofiile de persoane (Bravo, aplauze îndelung prelungite), toată specula culpabilă a unor dureri de multe ori adevărate, (Aplauze), și la ameteala sistematică a minților tinere, generoase, lesne de incurcat. (Aplauze).

Vorbesc de opinia publică a maselor profunde, cari muncesc, cari agonisesc, furnicarelor aceloră, pentru cari fiecare secundă este o activitate adusă prin osândeala și întărirea țării acesteia. (Aplauze puternice mult prelungite).

Cu opinia această, domnii mei, singura, care mă interesează, partidul conservator este într'o concordanță absolută. (Aplauze prelungite). Din această adâncă convicțiune vom suga cu toții măduva, care hrănește curajul nostru, vom estrage lumina, care ne permite să nu avem înaintea ochilor noștri decât interesele țării, uitând desăvârșit pe ale noastre proprii. (Mari aplauze).

D-l Theodor Rosetti și C. C. Arion, foarte emoționați, sărută pe d-l Al. Marghiloman; întreaga sală ovaționează cu căldură și prelung.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilica-utca 36.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele
— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —
pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

NUMERI SINGURATICI:

»Foaia Poporului Român«..... 6 fileri
»Foaia Ilustrată«..... 6 fileri
»Cucu«..... 6 fileri